

Kadın Emeginin Gücü ve Çifte Ayrımcılık: 6888 Tabur Üzerinden Bir Anlatı

Cahide Göğüsdere¹

Özet

Kadın emeği kavramı yirminci yüzyılda tarım, sanayi, hizmet vb. sektörlerde ücret karşılığı çalışan kadın işgücünü ifade etmek için kullanılmıştır. Bu tür bir kavram açıklaması ücret karşılığında ev dışı faaliyetleri kapsamaktadır. Çünkü kadının esas görevinin ev içinde olduğu ve aile odaklı işlerin yapılması gerektiği konusunda ortak bir toplum ideolojisi bulunmaktadır. Dolayısıyla başka bir kavram olan kadının görünmez emeği kavramı tam da bu noktada ortaya çıkmaktadır. Cinsiyetli olan bu kavram dar anlamda ele alındığında temizlik, yemek, çamaşır, alışveriş gibi ev işleri ile ailede bulunan çocuklar, yaşlılar, hastalar, engelliler için harcanan emek olarak tanımlanmaktadır. Ancak zamanla bu kavram genişletilerek kadınların yaptıkları işlerin kadın doğasının bir parçası olarak ele alınmış ve kadının sarf ettiği emek bir iş olarak değil, davranış biçimi olarak değerlendirilmiştir. Özellikle bakım işleri, kadınların doğalarına daha uygun görüldüğü için ve gerek karşılıksız ve gerekse nitelsiz olduğu için toplum tarafından kadınlara yüklenilmiştir. Dahası kadın bu kapsamda ayrımcılığa da uğramaktadır. Kadına yönelik ayrımcılık cinsiyet ve ırk bağlamında olduğunda çifte ayrımcılığı da beraberinde getirmektedir. Irkçılık ve ayrımcılık kavramları birbiriyle yakından ilişkili olmakla birlikte, anlamları birbirinden farklıdır. Irkçılık, bir ayrımcılık türü olup ırklardan bazılarının diğer ırklar karşısında üstün olduğunu ve ırkından dolayı insana yönelik, ayrımcılık ve kötü muamele yapıldığını ifade etmektedir. Ayrımcılık kavramı ise; ırk, cinsiyet, din, yaş vb. nedenlerle insanların haksız muamelelere maruz kalması anlamına gelmektedir. Bu çalışmada 6888 Tabur adlı yaşanmış bir hikayeye dayanan filmin kadın emeğinin gücünün, ırkçılık ve ayrımcılık temelinde incelenmesi amaçlanmaktadır.

1 Dr. Hazine ve Maliye Bakanlığı, cahideb@yahoo.com, ORCID ID: 0000-0002-6088-4595

Giriş

Kadın emeği konusu sosyal bilimler alanında, 1970'lerden itibaren özellikle feminist yaklaşımlarda incelenen bir çalışma alanı olmuştur. Kadın emeği gibi kavramlar feminist yaklaşımın patriarkal yapıyı sorgulayan tartışmalarının bir kısmını oluşturmaktadır. Feminist yaklaşıma göre kadınlar ve erkekler arasındaki eşitsizliğin en önemli nedenlerinden biri toplumsal işbölümüdür. Toplumsal işbölümünde kadınlar ev içi işlere yönlendirilmekte ve bu işlerin ekonomik değeri görünmez olmaktadır. Dolayısıyla kadınların görünmeyen emeği, toplumsal cinsiyet temelinde cinsiyete göre iş bölümü kapsamında harcanan bir emek biçimidir ve patriarkal yapının dayandığı temellerden birini oluşturmaktadır. Ancak bu çalışmada kadın emeği kavramı önemsizleştirilmeye çalışılan kadın emeğinin ve azminin zaferinin bir kanıt olması açısından emeğin ötesinde bir emek gücünü ifade etmektedir. Patriyarkal yapı diğer bir ifade ile ataerkillik ya da patriyarki kavramına gelince erkek otoritesine dayanan bir tür toplumsal örgütlenme düzenini, ayrımcılık kavramı da cinsiyet, yaş, etnik köken, mezhep gibi kişinin özelliklerine dayanılarak öteki olarak tanımlanan kişilere karşı duyulan önyargıları ifade etmektedir. Çifte ayrımcılık kavramı ise bu çalışmada kadının hem kadın olmasından hem de ırkından dolayı maruz kaldığı ayrımcılığı ifade etmek için kullanılmıştır. Ayrımcılığa neden olan başka bir kavram olan karşılıksız yani görünmeyen kadın emeği kavramı, aile içinde kadınlar tarafından yapılan, karşılığı ödenmeyen ve ücretlendirilmemiş işler olarak tanımlanmaktadır. Burada ırk kavramı fiziksel, kültürel, coğrafi vb. özellikleri ortak olan insan topluluklarını tanımlamaktadır. Irkçılık ise, bazı ırkların diğerlerinden daha üstün olduğu inancından hareketle ırklara göre farklı muamele yapılmasıdır. Irkçılık, her alanda, politika ve uygulamalarda ortaya çıkabilmektedir. Irkçılık ayrımcılık, ötekileştirme, eşit olmayan tutum ve davranışlar vb. birçok şekilde olabilmektedir. Kısacası ırkçılık, ırk veya etnik kökenle alakalıdır.

Bu çalışmada kadın emeğinin gücü ve ayrımcılık konusu toplumsal cinsiyet temelinde 6888. Tabur filmi üzerinden incelenecektir. İkinci Dünya Savaşı sırasında Kadın Kolordusu'nun bir parçası olarak kurulan 6888. Tabur çoğunlukla Afro-Amerikan ve 855 kadından oluşmaktadır. Yaklaşık iki yıllık birikmiş postayı tasnif etme gibi neredeyse imkansız bir görevle karşı karşıya kalmışlardır. 2024 yılı yapımı olan filmin yönetmeni, yapımcısı ve yazarı Tyler Perry'dir. Başrol oyuncuları Kerry Washington, Sam Waterston, Susan Sarandon, Oprah Winfrey'dir. Fil müziği Aaron Zigman'a aittir. Filmde birliğin lideri Binbaşı Charity Adams'ı Kerry Washington canlandırmaktadır. Film, Adams'ın siyah kadın askerlerin beyaz kadın askerlere gösterilen saygıyı ve fırsatları hak ettiğini ispatlama mücadelesine odaklanmaktadır.

2025 yılında NAACP Image Ödülleri² kapsamında En İyi Sinema Filmi, En İyi Kadın Oyuncu (Kerry Washington), En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu (Abanoz Obsidyen) gibi çeşitli ödüllerin sahibi olan bir yapımdır. Çalışmada öncelikle sinemada kadının yerine çeşitli örnekler temelinde yer verilecektir. Akabinde filmin kadının görünmez emeği üzerinden bir değerlendirilmesi yapılacaktır. Ayrımcılık konusu 6888. Tabur'da çifte ayrımcılık başlığı altında cinsiyete dayalı ayrımcılık ve ırk ayrımcılığı özelinde incelenecektir. Ayrıca 6888. Tabur'da kadına yönelik şiddetin göstergelerine yer verilirken film toplumsal cinsiyet eşitliği/eşitsizliği açısından değerlendirilecektir.

1. Sinemada Kadının Adı Var Mı Yok Mu?

İlk çağlarda erkekler mağaralara çizdikleri sembolik kadın figürleri ile kadınlara duyduğu hayranlığı tasvir etmeye çalışmışlardır. Anaerki bu dönemde kadın, toplumda lider konumunda yer almıştır. “Ana” kavramın “tabiat” kavramı ile bütünleştiği yönünde görüşler olsa da antropolojik bulgular bu konuların çok tartışmalı olduğunu ortaya koymaktadır. Zira bu tür bir açıklama kadını toprak ve doğa ile erkeği ise bilim teknik ve akıl ile özdeşleştiren bir bakış açısı olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca tarihte anaerki toplumların değil de ana soyluluğun yaygınlaştığı ve daha eşitlikçi toplumların olduğu konusunda fikir birliği bulunmaktadır. Zamanla ana soyluluk dönemi sona ermiş erkek lider konuma geçmiş iktidar, savaş, devlet, mülkiyet gibi kavramlar ortaya çıkmıştır. Kadın sömürülecek bir meta haline gelmiştir. Erkek hegemonyasının ortaya çıkardığı savaşlar sanatın da bu sisteme yenik düşmesine neden olmuş ve sinemada da kameranın “erkek” olduğunu kanıtlamıştır.

Sinemanın 1895'te icat edilmesinden beri kadınlar hem kamera arkasında hem de önünde olmuşlardır. Ancak kadınlar yönetmekten daha çok oyunculuk yapmışlar ve yönetilmişlerdir. 1960'lardaki kadın hareketi, sinemayı da etkilemiştir. 1970'lerden itibaren ise feminist film akımı gelişmiş ve bu yönde yeni filmler ortaya çıkmıştır. Eril bir hakimiyetin olduğu sinemada feminist hareket başlangıçta görmezden gelinmiştir. Şöyle ki; erkek yönetmenler kadınları kariyer, aşk ve evlilik üçgenine sıkıştırmışlardır. Feminist eleştirmenler sinemanın kadın karakterleri erkeklerin isteklerinin bir nesnesi şeklinde ifade edilmesini şiddetle eleştirmişlerdir (Ryan ve Kellner, 1997, s. 216-220).

2 NAACP Image Ödülleri, (National Association for the Advancement of Colored People) her yıl düzenlenen siyahların sinema, televizyon, müzik ve edebiyat gibi alanlardaki başarılarını ödüllendirmek için sunulan bir törendir.

Feminist eleştirmenler kadınların kamusal ve özel alanlardaki konumu konusuna da değinmişlerdir. Kadınlar ev işi ve bakım gibi rolleri üstlenirken erkekler; evin reisidir ve baba ve eş olarak ailede otorite sahibidir. Erkekler özel hayatta kadınların hizmetleriyle yaşamaktadırlar. Kamusal alana da erkekler hakimdir. Kamusal alanda kadınlara uygun görülen işler ise ev içi rollerinin bir devamı niteliğindedir. Toplumsal cinsiyet rollerinin bu şekildeki bir yansıması sinemada da kadınların hemşire, sekreter, bakıcı gibi imgelerle görülmesine neden olmaktadır (Öztürk, 2000, s. 65). Daha aşağı görülen işlerde siyah kadınlar çalıştırılmaktadır. Romanlarda, sporda, sinemada vb. alanlarda toplumsal cinsiyet eşitsizliğini, ırk ayrımcılığını kadınların ikincilliğini, ayrımcılığı ele alan benzer çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin, çok sert bir spor olan Amerikan futbolunda savunma oyuncularının hemen hemen hepsi siyahtır, oyun kurucuları ise ağırlıklı olarak beyazdır. Sinema sektöründe de bu tür örnekler görmek mümkündür. Örneğin; yönetmen Bingöl Elmas, sinema sektöründe kadınlara verilen işler ile ev içindeki işlerin benzerliğine vurgu yaparak, şunları ifade etmektedir:³

“Bir imza atılacaksa o imza erkeğe ait oluyor. Ama iş arka toplama işiyse kadınlar yoğunlukta. Mesela bazen prodüksiyon yapıyoruz ve bakıyorum; o prodüksiyonu yaparken yaptığın işler, evdeki işlerden hiç farklı değil. Yine mutfak, yine yemek, yine o insanların iyiliği, huzuru, beslenmesi, barınmasıyla ilgili işler ya da setin düzeni kadınlara kalıyor. Bu, aslında tıpkı evdeki roller gibi.”(Deniz;2023).

Sinema yazarı Övgü Gökçe, dünyada genelinde olduğu gibi Türkiye’de de sektörün yapılanma biçiminin cinsiyetçi olduğunu belirterek şu açıklamayı yapmaktadır: ⁴

“Türkiye’nin sinema tarihine de baktığımız zaman kadınların temsiliyeti hem sektör içinde hem sektör dışında çok sınırlı. Ama bununla birlikte üretim alanında etkin olmuş kadın figürler olduğunu biliyoruz. Fakat tabii ki dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye’de de sektörün yapılanma biçimi temel eşitsizlikleri barındırıyor. Bizzat genç kadın sinemacıların deneyimlerini aktardığı ortamlarda bunları duymaya, dinlemeye devam ediyoruz. Örneğin işe bir kamera asistanı olarak başlayan bir erkeğin hızlıca görüntü yönetmenliğine doğru ilerleyebilmesi mümkünken pek çok kadın uzun süre kamera asistanı olarak kalmaya devam ediyor.” (Deniz;2023).

3 <https://www.kadinisci.org/film-sektorunde-getirisi-yuksek-alanlar-erkeklerin-egemenliginde/>

4 <https://www.kadinisci.org/film-sektorunde-getirisi-yuksek-alanlar-erkeklerin-egemenliginde/>

Amerikan sinemasında son yıllarda tartışılan “me too” hareketi de sinema alanında kadınların yaşadığı ayrımcılığı tacizi ortaya koymaktadır. Me Too (Ben De), sosyal medyada cinsel saldırı ve cinsel şiddete karşı bir ifşa hareketi olarak Amerika’da başlamıştır. 2017’de Amerikalı oyuncu ve aktivist Anette Milano, cinsel saldırı ya da tacize uğrayan kadınların mesaja yazacakları yorumlara #metoo hashtag’ini eklemelerini istemiştir. Bu çağrı, bir kartopu gibi büyümüş ve beklenmedik bir sosyal medya dalgası yaratmıştır. Bu ifşa zincirleri, patriyarka ile mücadelede her sorunu çözme de kadınların birbirlerini uymaları ve dayanışmaları neticesinde, erkeklerin taciz ve cinsel saldırılarına karşı önemli bir mücadele aracı olmuştur. ⁵ (Kayhan, 2021).

Sinema sektöründe cinsiyet ayrımcılığına bir başka örnek kadın oyuncu Sharon Stone ile ilgilidir. Stone, ‘Temel İlgüdü’ filmindeki rolü için sadece 500.000 dolar ödendiğini, Michael Douglas’ın ise 14 milyon dolar kazandığını ifade etmiştir. Bu durum kariyerinde bir başlangıç yapmasını sağlasa da sağlığını olumsuz etkilemiş ve dört yaşındaki oğlunun velayetini kaybetmesine yol açmıştır. ⁶ (Crosbie, 2023).

Türkiye’den bir kadın oyuncunun ödül törenindeki konuşması da ayrımcılığın boyutunu ortaya koymaktadır. 2024 yılı Pantene Altın Kelebek Ödülleri’nde “En İyi Kadın Oyuncu” ödülünü Bahar dizisindeki performansı ile Demet Evgar almıştır. Konuşması şu şekildedir;

“Kadın olmaktan çok mutluyum ama samimi söylüyorum, Demet Evgar değil de Mehmet Evgar olsaydın, benim için biraz daha kolay olacaktı. Güven meselesini kazanabilmek için, erkeğin sadece erkek olması yeterli iken, büyük banka reklamlarında, otomobil reklamlarında, eğer trajik bir hata yapmadıysa ya da politik olarak üzerinde bir oyun oynanmadıysa, genelde erkek tercih ediliyor. Neden? Çünkü bizim malımız ve canımız erkekten soruluyor. Ama canımızın da malımızın durumu ortada. Kadın meselesini ne zaman yarılamış oluruz? Çözüm erkeğin de birinci meselesi olduğu zaman ve kadının eşit hak ve özgürlüklere sahip olamaması, insan hakları ihlali olarak görüldüğünde. Gerçekten hayatımın sonuna kadar bu meselenin mücadelesinin bir parçası olacağıma söz veriyorum” demiştir. ⁷ (Kadın Direnişi, 2024).

Emmy Ödülleri gecesinde konuşan aktris Viola Davis, Amerikan TV dünyasında siyah yıldızların azlığına dikkat çekti. En İyi Kadın Oyuncu

5 https://feministbellek.org/metoohareketi/#_ftn17

6 <https://www.businessinsider.com/sharon-stone-paid-less-michael-douglas-basic-instinct-2023-3>

7 <https://esitlikadaletkadin.org/demet-degil-mehmet-olsaydim-isim-daha-kolay-olacakti/>

ödülüne layık görülen Viola Davis konuşmasında, siyahi kadın oyuncuların beyazlardan tek farkının fırsat eşitsizliği olduğunu dile getirmiştir. ABD basını, siyah aktris Davis'in beyaz rakiplerini geride bırakarak ödüllü almasını bir tarih olarak nitelemiştir. ⁸ (Dünya, 2015).

Sinemada kadını konumlandıran bu tür örneklerin yanında, kadınlar yönetmen olduklarında kadın yaşamını erkeklerden farklı şekilde yorumlamışlardır. Bu sayede ataerkillikten sıyrılmaya, kamu ve özel alan sınırları aşılmaya çalışılmıştır. 1980'lere gelindiğinde ise sinemada kadınlar biraz daha özgürleşmiştir. Ancak kadın filmleri beyaz, orta veya üst sınıftan kadınlara yönelik olmuştur. Bu sebeple siyah feminist kadınlar beyaz feminist kadınları eleştirmişler ve siyah kadın sineması hakkında düşünmeyi sağlamışlardır (Öztürk, 2013, s. 660-661). İşte tam bu noktada 6888. Tabur filmi kadının toplum tarafından atfedilen bu roller dışında neler yapabileceğinin bir göstergesi olarak ortaya çıkmaktadır. Bütün bunların ötesinde siyah kadınların sarf ettiği olağanüstü emeğin yarattığı mucizeleri gözler önüne sermektedir. Sinemada kadının da adının olduğunun en iyi kanıtı olduğu söylenebilir.

2. 6888. Tabur'u Kadının Görünmez Emeği Üzerinden Okumak

6888. (Six Triple Eight) Tabur filminin konusu ilk Siyah Kadın Kolordusu ile ilgili olması açısından oldukça dikkat çekicidir. Film, İkinci Dünya Savaşı'nda denizasırlı görevlerde yer alan bu taburun gerçek hikayesini anlatmaktadır. İkinci Dünya Savaşı'ndaki çatışmalar ve yaşanan zorluklar nedeniyle askerlere gönderilen postalar durdurulmuştur. Depolar iletilmemiş, teslimatlar nedeniyle dolmuştur. Askerlerin aileleriyle iletişimleri bu nedenle kesilmiştir. Çözüm olarak sayısı bine yakın kadın askerin bulunduğu 6888. Tabur Kadın Kolordusu, neredeyse imkansız görünen postaları ayırarak sahiplerine ulaştırma göreviyle gönderilmiştir. Ancak sonunda kendilerine tanınan zamanın yarısı kadar bir sürede tamamlayarak üstün bir başarı sağlamışlardır. Kadın emeğinin gücü böylece ortaya konulmaktadır. Kadının görünmez emeği toplumsal cinsiyet ilişkileri temelinde ve cinsiyete dayalı iş bölümü kapsamında ortaya çıkan bir emek türüdür. Kadının bu emeğinin görünmezliğinin sebebi doğallaştırılmış olmasından kaynaklanmaktadır. Ev işleri, aile ve dolayısıyla özel alan ataerkil cinsiyetçi iş bölümünün kapitalist bir yorumu olarak doğallaştırılmaktadır (Kergoat, 2004). Bu tür bir yaklaşım kadının emeğini görünmez kılmaktadır. Halbuki kadınların ev içinde yaptıkları işler, evin dışında piyasada gerçekleştiğinde ücretlidir

8 <https://www.salom.com.tr/arsiv/haber/96519/emmy-odul-gecesinde-irkciliga-dikkat-cekildi>

Kadınların karşılıksız ev emeğini temizlik, yemek, alışveriş vb. ev işleri ile çocuklar, yaşlılar, hastalar vb. için harcanan emek oluşturmaktadır. Karşılıksız olmasından dolayı da bu emek görünmezdir. Kadınların ücretli bir işte çalışması veya tam zamanlı ev hanımlığı yapması durumunda bile bu emek karşılıksızdır ve erkeklerin el koyduğu bir emektir. Bu emek erkeklere güç, statü ve en önemlisi boş zaman kazandırmaktadır. Böylece erkekler kadınlardan daha iyi işlerde çalışmaktadırlar. Kadınlar ise politika vb'den dışlanmakta, ücreti az olan ve güvencesi olmayan işlerde çalışmak zorunda bırakılmaktadırlar. Bu açıdan bakıldığında karşılıksız emek kadınlar ile erkekler arasında bir çıkar çatışmasına sebep olmaktadır. Diğer yandan kadınların ücretli ev işleri ile bakım işlerinde sarf ettikleri emek karşılıksız emeğin bir uzantısı olsa da bir ücret ilişkisi bulunmaktadır. Bu durum ücretli işçinin emeğini görünmez emeğe daha çok yakınlaştırmaktadır. (Savran ve Demiryontan 2016, s. 10-11).

Ev içi emek ve kadınların ezilmesine neden olması ile ilgili tartışmalar 1970'lerin başında yoğunlaşmıştır. Kadınların karşılıksız emeğine erkeklerin el koyarak bundan çıkar sağlaması patriyarkal sömürü olarak tanımlanmıştır. Bu sömürü sisteminde ev içi üretim kapitalist üretim tarzıyla paralel ancak ondan ayrı olarak varlığını sürdürmektedir (Delphy, 2008, s. 89-113). Kadın emeği, yeniden üretim için gerekli olandan daha fazlasını üretmekte ve kapitaliste kar olarak geri dönmektedir (Haug, 2015, s. 100-130). Dolayısıyla, kadınların ev içi emeği olmazsa kapitalizmin ayakta kalamayacağı aşıkardır. Erkekler işgücü piyasasında daha iyi konumlarda yer alırken kadınların esnek çalışması, daha az ücrete razı olmaları vb. yoksulluğa ve aileye bağımlılığa neden olmaktadır (Gardiner, 2011, s. 57-70). Bakım hizmetleri piyasada ücret karşılığı olduğunda ise kadınlar en çok bu işlerde çalışmaktadır. Kadınlar, duygusal emek⁹ içeren işlerde de yoğunlaşmaktadırlar. Kadınların duygusal emeği, filmde hikayesi anlatılan kadın taburunun postaları ulaştırırken kullandıkları ve bu nedenle hem övülen hem de kadınların karşılıksız emeğini oluşturan unsur olduğu için önemlidir. Duygusal emek, kadınların istihdam edilirken daha düşük ücretli, esnek, zahmet gerektiren ve duygusal olarak yükü ağır olan hemşire, bakıcılık, halkla ilişkiler, evde

9 Duygusal emek kavramı özellikle hizmetler sektöründe değişim değeri yaratan bir emek şeklidir. Duygusal emek gösteriminde hem kadınsı, hem de sert erkeksi duyguların olması gerekebilir. Dolayısıyla duygusal emeğin amacı, karşı tarafın kendini iyi veya kötü hissetmesini sağlamakla ilgilidir. (Mastracci vd; 2006:124). Duygusal emek kavramı A. R. Hochschild tarafından literatüre kazandırılmıştır. Hochschild, 1983 yılında "Yönetilen Kalp: Duyguların Ticarileşmesi" adlı çalışmasında duyguları bir emek şekli olarak piyasa emeğine dahil etmektedir. Yazara göre bir kağıt fabrikasında çalışan işçi kağıt rulolarını sevmek zorunda değildir. Ancak bir hostes işini severek yapmalıdır. Bu sevgisini de yolculara hissettirmelidir. (Hochschild, 1983:5-6).

parça başı işler gibi kadın işleri olarak görülen mesleklerde yoğunlaşmasının da sebebidir.

Literatürde görünmeyen kadın emeği tartışmaları hane içi emekle ilişkili olarak ele alınmaktadır. Hane içi emeğin karşılıksız olması da kadının kamusal alanda çalışma hayatındaki konumunun daha ikincil olmasının başlıca nedenidir. Bu ikisi birbirini karşılıklı olarak belirler. Kadınlar işgücü piyasasında düşük vasıflı ve düşük ücretli işlerde yoğunlaştıklarından gelir getirici işlerde çalışsalar da bu onların hanedeki konumlarında bir ilerleme yaratmamaktadır. Örneğin S. Walby, özel patriarka ve kamusal patriarka kavramlarıyla açıklamaya çalışır. Patriarkanın farklı alanlarda hangi mekanizmalarla çalıştığını anlatır. Bunlardan birisi de kültür alanıdır. Bununla bağlantılı olarak bilim, kültür, sanat spor alanlarında özellikle de sinema alanında kadınlar erkeklerden geride yer almaktadırlar.

Kadının görünmez emeği 20 Aralık 2024'te Netflix'te yayınlanan "6888. Tabur" açısından değerlendirilebilir. Zira Amerika için savaştan kadınlar siyah olduğunda kahramanlıklarının önemsizleşmesi temelinde kadın emeğinin gücünü ortaya çıkabilmektedir.

Bu film Afrika kökenli Amerikalı kadınların bilinen ancak üstü örtülen ve görülmeyen kahramanlık hikayesidir.

Filmin yönetmeni Tyler Perry'nin bir yorumu şu şekilde aktarılıyor:

"Bunun bilmediğim gerçek bir hikaye olduğunu öğrendiğimde kendimden utandım, Onların sadece 2. Dünya Savaşında değil aynı zamanda Avrupa'da da görev yapıp ülkemiz için savaştıklarını göstermek için anlatılması gereken bir hikaye olduğunu düşündüm." ifadesiyle bu filmini bu cesur kadınlara ithaf ederek onlar için saygı duruşunda bulunmaktadır (Aktaran: Kablan, 2024).

3. 6888. Tabur'da Kadına Yönelik Çifte Ayrımcılık

Ayrımcılık kavramı, birey ya da bireylere görüş, inanç, uyruk, etnik köken vb. nedenlerle eşit davranılmaması ve haksız davranılmasıdır. Bu tür önyargılar aşağılama, hor görme ve nefret etme gibi davranış biçimlerine de yol açmaktadır (Göregenli, 2012, s. 21).

Bu çalışmada çifte ayrımcılık kavramı kadının hem kadın olmasından hem de ırkından dolayı maruz kaldığı ayrımcılığı ifade etmek için kullanılmıştır. Kadın olmaktan ve üstelik siyah bir kadın olmaktan kaynaklanan ayrımcılık günümüz dünyasında halen varlığını sürdüren bir sorundur. Üstelik bu tip sorunların üstesinden gelmek zor gibi görünmektedir. Bahsi geçen ayrımcılık

türlerinin 6888 Tabur bağlamında incelenmesi çifte ayrımcılık kavramının anlaşılması bakımından elverişlidir.

Filmden bir sözle başlamak yerinde olacaktır: “Evet savaşta olduğumuzu biliyoruz ama bizim savaşımız siyah olmakla başlıyor, her cephede savaş veriyoruz.”

Amerika, İkinci Dünya Savaşında ırkçı Nazi ideolojisi¹⁰ ile mücadele ederken Amerikan ırkçılığını ve ayrımcılığını ise sürdürmeye devam etmektedir. Kadınlar askere alınırken öncelikle siyahlar ve beyazlar olarak ayrılmaktadır. Beyaz kadınlara önemli görevler verilmekte iken siyah kadınlar ülke dışına dahi çıkartılmamaktadır. 6888. taburun siyah kadınları sadece cephede değil siyah ve kadın olmaktan kaynaklanan zorluklarla da savaşmaktadırlar. Film savaştan ziyade siyah asker kadınların hikayelerini anlatmaktadır (Kablan, 2024).

Filmin ilk sahnesi 1943 yılında İtalya’nın Pietro şehrinde geçmektedir. Savaşın dehşetini ortaya koyan korkunç bir savaş uçağı düşürülüyor. Uçaktaki pilot yanarak can verirken diğer bir asker onu kurtarmak istiyor. Ancak kurtaramıyor ve pilotun cebinden bir mektup çıkarıyor.

Film, siyah bir kadın olan Philadelphia’lı Lena D. King’in (Ebony Obsidian) hikayesinden hareket ediyor. King, savaşta hemşire olmak için orduya katılmak istiyor. Diğer yandan beyaz ve Yahudi sevgilisi Abraham ile birlikte ayrımcılığa karşı mücadele ediyor. Abraham savaşta hayatını kaybediyor. King, Abraham’ın yazdığı fakat kendisine ulaşmayan bir mektupla yüzleşiyor. Esasında bu mektuplar asker ailelerinin sesini duyurmada önem arz etmektedir. Maalesef bu mektuplar sahiplerine ulaşmamıştır. Amerikan generaller savaş nedeniyle mektupları yerlerine ulaştırma konusunu önemsememişler, bu nedenle mektuplar depolarda torbalar içinde birikmiştir.

Savaşa giden oğlundan ve ona yazdığı mektuplardan yanıt alamayan bir anne Amerika Başkanı Roosevelt’in evinin önünde günlerce bekler. Nihayet başkanın eşi görüşmeyi kabul eder. Başkan mektupların dağıtılması emrini verir ve bu sırada siyah kadın birliği hatırlanır. Ancak ırkçı komutanlar için ne siyah kadınların ne de mektupların hiçbir değeri yoktur. Emir üzerine

10 Nazilerin ideolojik ırk kavramı, öncelikle Yahudi ırkını düşman olarak görmektedir. Ayrıca Romanları engelli insanları, Polonyalıları, Afrika Kökenli Almanları da yok edecek diğer gruplar olarak sınıflandırmaktadır. Naziler, Nazi rejimine karşı çıkanları ve Nazilerin sosyal norm algısına uymayan siyasi muhalifleri, Yehova Şahitlerini vb. düşman ve güvenlik riski olarak tanımlamaktadır. Bu nedenlerle kurallara uymayanları ve ırksal tehditleri ortadan kaldırmının çeşitli yollarını aramışlardır. (UN, 2025:1)

6888. Tabur sayısı milyonları bulan postaları dağıtmak için Avrupa'ya gönderilmeye karar verilir (Netflix, 2024).

Filmde birliğin lideri Binbaşı Charity Adams'ı Kerry Washington canlandırıyor. Film, Adams'ın siyah kadın askerlerin beyaz kadın askerlerle gösterilen saygıyı ve fırsatları hak ettiğini ispatlama mücadelesine odaklanıyor. Franklin D. Roosevelt'i Sam Waterston, Eleanor Roosevelt'i Susan Sarandon ve Mary McLeod Bethun'ü Oprah Winfrey, General Halt'ı Dean Norris canlandırıyor. General Halt, Binbaşı Adams'ın amiridir ve 6888 Tabur'un hayatını kolaylaştırmamıştır. Filmin bir sahnesinde Başkan Roosevelt, eşi ve arkadaşları Bethune General Halt ile konuşmaktadır. Bethune siyah bir kadın aktivist olup Eleanor Roosevelt'in arkadaşıdır. Ulusal Gençlik İdaresinde özel danışman olarak hizmet eden Bethune, New Deal kapsamında Siyah Amerikalılar için oluşturulan Başkan Roosevelt'in "Kara Kabine"sinin bir üyesidir (Amerika Gazetesi, 2022). General Halt'ın Bethune'ye nefret dolu ırkçı bakışları çifte ayrımcılığın boyutunu gösterir niteliktedir. Halt istemeyerek de olsa Bethune tarafından önerilen siyah kadın birliğinin varlığını kabul etmek zorunda kalmıştır. Ancak bu birliği engellemek adına elinden geleni ardına koymayacaktır.

3.1. 6888. Tabur'da Cinsiyete Dayalı Ayrımcılık

Birleşmiş Milletler (BM), İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin 18 No'lu İnsan Hakları Bilgi Kitapçığına göre ayrımcılık;

"İrk, renk,...dil, din,...ulusal veya sosyal köken,..., doğum ya da diğer özellikler gibi özellikler temelinde ve tüm bireylere eşit muamele edilmesini, haklar ve özgürlüklerini tanımayı, haklarını kullanmayı ya da yerine getirmeyi geçersiz kılan ya da zarar verme amacı olan herhangi bir farklılığı, dışlamayı, sınırlamayı ya da tercihi ima etme olarak yorumlanmıştır" (BM, 1989, s. 3).

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi'ne göre kadınlara karşı ayrımcılık kavramı ise,

"Siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel, kişisel veya diğer alanlardaki kadın ve erkek eşitliğine dayanan insan haklarının ve temel özgürlüklerin, medeni durumları ne olursa olsun kadınlara tanınmasını, kadınların bu haklardan yararlanmalarını veya kullanmalarını engelleme veya hükümsüz kılma amacını taşıyan veya bu sonucu doğuran cinsiyete dayalı her hangi bir ayırım, dışlama veya kısıtlama anlamına gelir" (CEDAW, Madde 1, s. 2).

Cinsiyete dayalı ayrımcılığın olmaması için, kadınların erkeklerden farklı oldukları savının ileri sürülerek gerek özgürlüklerinden ve gerekse haklarından mahrum bırakılmaması gereklidir. Örneğin, bir iş ilanında askerliğini yapmış olmak şartı aranıyor ise ayrımcılık yapıldığı anlamına gelmektedir. Zira Türkiye’de zorunlu askerlik, sadece erkeklere yönelik bir vatandaşlık görevidir. Bu ilan koşulu, açıkça ifade edilmese de, ilgili işe bir erkeğin alınacağı anlamına gelmektedir (Bora, 2012, s. 3-4).

Cinsiyete dayalı ayrımcılık 6888. Tabur’da çeşitli şekillerde kendini göstermektedir. Filmde birliği oluşturan kadın askerler, ırkçılık ve ayrımcılıkla sıklıkla karşılaşmaktadır. Beyazlarla birlikte eğitim almalarına rağmen otobüslere bindiklerinde yan yana oturamadıkları gibi aynı yaşam alanlarında bulunamamışlardır. Ancak, İngiltere’de Amerika’ya göre daha fazla özgür olmuşlar ve halkla dost olmuşlardır. Binbaşı Charity Adams, taburdaki motivasyonu artırarak kadınlar arasında iş birliğini sağlamıştır. Adams’ın anılarında ifade ettiği üzere “Bu, ortak bir dava için bir araya gelme fırsatıydı.” (Yıldız, 2024).

Birçok zorluklar altında Adams’ın liderliğinde, gemi ile kötü bir yolculuğun ardından İskoçya, Glasgow’a güvenli bir şekilde inen kadınlar İngiltere’de Birmingham’a ulaşmak üzere bir trene binmişlerdir. Birmingham’a vardıklarında, 6888. Tabur’a neredeyse iki yıldır birikmiş postaları yerlerine ulaştırma görevi verilmiştir. Bu postalar Avrupa’da savaşı Birleşik Devletler askerlerine aittir. Posta savaşta aile özlemi duyan askerler için oldukça moral yükseltici bir araçtır ve aynı zamanda askerlere duygusal bir destek de sağlamaktadır. Tabur Birmingham’da eskiden okul olarak kullanılan karanlık ve bakımsız bir depoda işe koyulur.

Tümgeneral Mari K. Eder’in *The Girls Who Stepped Out of Line: Untold Stories of the Women Who Changed the Course of World War II* kitabına göre Adams vahim görünen bu tabloda kadın askerlere şu sözleri söylemektedir:

“Bunun nasıl görüldüğünü biliyorum hanımlar ve muhtemelen ne düşündüğünüzü biliyorum. Ama yapmamız gereken bir iş var ve bunu başaracağız. Şimdi organize olalım.”

Posta çuvallarının çoğu çürümüş ve fare gibi kemirgenleri çeken yiyecekler içermektedir. Postaların bulunduğu tesis ise insani çalışma şartlarına uymayan, ısıtma sistemi kötü olan bir yerdir. Tüm bu olumsuzluklara rağmen “Posta yok, düşük moral” sloganı ile kadın askerler işe koyulur. Kadınlar bu depoyu bir ofise dönüştürmeye başlar ve yaşam alanlarını güzelleştirirler. Kendileri için kuaför salonu bile kurarlar. Eksik adresleri asker listeleri ile karşılaştırıp adresleri belirlerler. (Early, 1989, s. 151).

Kadınlar görev süresi altı ay iken üç ayda bu görevi tamamlarlar. Birmingham'daki görev bitince kadın askerler Fransa'nın Rouen kentine gönderilirler. Taburda ilk kayıp burada olur. Üç kadın asker araç kazasında ölürlür. Tabur daha sonra Paris'te göreve başlar ve bir garajda çalışırlar. Son görev yerleri burası olur. Kadın askerlerden bazıları orduda çalışmaya devam eder (Tennant, 2024).

3.2. 6888. Tabur'da Irk Ayrımcılığı

Irk ayrımcılığı, bir başka deyişle etnik köken ayrımcılığı “bir kişiye ırkı, rengi, vb. nedenlerle diğer kişilerden daha olumsuz davranılması” olarak ifade edilebilir (Eşit Haklar İçin İzleme Derneği, 2016, s. 2). Olumsuz davranış küçük düşürme, aşağılama, hor görme veya tehdit gibi hareketler şeklinde olabilmektedir.

“Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme” Madde- 1’de ırk ayrımcılığı kavramı şu şekilde ifade edilmiştir:

“Siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel veya toplumsal yaşamın herhangi bir alanında, insan hakları ve temel özgürlüklerin tanınmasını, uygulanmasını, bu hak ve özgürlüklerden yararlanılmasını ortadan kaldırmak ve zayıflatmak amacına ya da etkisine yönelik, ırk, renk, soy ya da ulusal veya etnik kökene dayalı herhangi bir ayırım, dışlama, kısıtlama ya da tercih anlamındadır” (BM, 1965, s. 3).

6888. Tabur'da Kadın Ordu Birliği (WAC) 1943 yılında kurulmuştur. Siyah kadınların WAC'a katılmasını sağlamak için Afro-Amerikan sivil toplum kurumları ve liderler, Amerika Birleşik Devletleri'nin Savaş Bakanlığı ile çalıştılar. Birçok siyah kadın askere yazılmış olmasına rağmen, silahlı kuvvetlerde ırk ayrımcılığı varlığını sürdürmüştür. Orduda yemek pişirme ve temizlik gibi işlerde görevlendirilen Afro-Amerikalı asker kadınlar hüsrana uğramıştır. Vatana hizmet için can atan bu kadınların istekleri olmayınca greve giderler ve verilen işlere geri dönmeyip askeri mahkemeye çıkmayı göze alırlar. Kadınların bu çabası Savaş Bakanlığı'nda ırk ayrımcılığına karşı ilk adımları olmuştur (Tennant, 2024).

Adams kitabında “Elimizde, bir şekilde ırksal önyargıya maruz kalmış büyük bir grup yetişkin zenci kadın vardı.” şeklindeki ifadesiyle ırkçı ayrımı anlatmaya çalışmıştır (Early, 1989, s. 10).

Filmin birçok sahnesinde ırk ayrımcılığı ile ilgili davranışlar ve hareketler görülmektedir. Binbaşı Adams'a karşı General'in tutumu ve emirleri ırkçı hareketlerin her türünü gözler önüne sermektedir. Ancak yılmadan ve azimle her türlü eziyet ve baskıya, psikolojik şiddet başta olmak üzere her türlü

şiddete karşı dimdik duran kadın askerler sonunda büyük bir başarıya ve tarihe imzalarını atmışlardır.

4. 6888. Tabur'da Kadına Yönelik Şiddetin Göstergeleri

Kadına yönelik şiddet, kadına cinsiyeti sebebiyle gerek ev içinde ve gerekse dışında uygulanan şiddet olarak tanımlanmaktadır. Bu şiddetin nedeni aslında erkek egemenliği ve cinsiyetler arası eşitsizliklerden kaynaklanmaktadır. Kadınlara uygulanan şiddet¹¹ güç göstermek amaçlı olup bunun altında yatan sebepler öfke boşaltmak, kontrol etmek veya ceza vermektir. Bu şiddet türleri fiziksel, cinsel, psikolojik, ekonomik, dijital vb. şekillerde sıralanabilir. Şiddete uğrayan kadınlar korku, güvensizlik ve çaresizlik içinde yaşamaya mahkum edilmektedirler (Mor Çatı Vakfı, 2025).

BM Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi'nde, kadına yönelik şiddet:

“İster kamusal isterse özel yaşamda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel veya psikolojik acı veya ızdırap veren veya verebilecek olan cinsiyete dayanan bir eylem veya bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma şeklinde tanımlanmaktadır.”

Tüm dünyada eşit olmayan sosyal ve politik şartlar nedeniyle, kadınlar sahip olmaları gereken tabii yetkinliklere eşit ulaşımında zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Nussbaum bu konuyu şöyle değerlendirmektedir:

“Kadınların başkaları tarafından pasif olarak verilenlerle ne kadar tatmin oldukları veya çeşitli yönlendirmelerle önlerine sunulan kaynakları nasıl yönetebildiklerine dair fonksiyonel işlevleri değil, saygın birer insan ve toplumun özgür bireyleri olarak kendi hayatlarını yönlendirmeleri konusunda “gerçekten ne yapabilip ne olabildikleri” ne ilişkin sorulara cevap arayan yetkinlikler yaklaşımını (capabilities approach) incelemiştir.” (Nussbaum, 2002, s. 123-135)

Bu yaklaşımın ana politik amacı, kadının bir birey olarak sahip olduğu yeteneklerinin toplumdaki her alanda ortaya çıkarılarak geliştirilmesidir. Dolayısıyla kadınlar, yaşam için gerekli olan temel şeylerden tamamen veya

11 Kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden doğan ve kadınların toplumdaki ikincil konumlarına dayanılarak kadınlara uygulanan her türlü şiddet eylemi ya da tehdittir. Kadına yönelik şiddet fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik zarar veya acı veren/verebilecek her türlü eylemdir. Kadına zarar veren bu tür eylemlere “kadına yönelik şiddet” adı verilir. Kadına yönelik şiddet evde veya dışarıda gerçekleşebilir. Kadına yönelen her türlü psikolojik, fiziksel, cinsel veya ekonomik şiddet “ev içi şiddet” olarak ayrıca tanımlanır. Bkz: Kadın Dayanışma Vakfı, 2018:5

kısmen yoksun kalmaktadırlar. Örneğin; kadınlar erkeklere göre temel gıda maddelerine, sağlık hizmetlerine vb. daha zor ulaşmaktadırlar, fiziksel şiddete daha çok uğramaktadırlar. İşe alımlarda cinsiyet, medeni durum, çocuklu olma gibi engellerle karşılaşmaktadırlar. Kısacası dünya üzerinde sağlık vb. hizmetlerden, politikalara katılım ve ekonomik aktivitelere kadar kadınlara erkeklere sağlanan eşit koşulları sunan bir ülke yoktur (Nussbaum, 2002, s. 123-135).

6888. Tabur filminde kadına yönelik şiddetin her türü görülebilmektedir. Genelde psikolojik şiddetin daha baskın olduğu filmde kadına hem cinsiyeti ve hem de ten rengi nedeniyle şiddet uygulanmaktadır. Özellikle beyaz askerlerin bu yöndeki baskıları oldukça fazladır. Posta hizmetleri tam olarak kadın askerler tarafından yerine getirildiğinde bile takdir görmeme, görmezden gelme, hafife alma gibi psikolojik, duygusal şiddet türleri uygulanmıştır. Savaş bittiğinde tabur 300 üye azaltılmış ve Ocak 1946'da 200 üye daha terhis edilmiştir. 6888 Tabur üyelerine Avrupa Afrika Ortadoğu Seferi Madalyası ve II. Dünya Savaşı Zafer Madalyası verilmiştir.

Şubat 1946'da birlik, kamuoyunun takdiri olmadan Amerika Birleşik Devletleri'ne döner ve New Jersey'deki Fort Dix'te dağıtılır.

Arşivci ve Afro-Amerikan Uzmanı Damani Davis'in aşağıda ifade edilen açıklamaları kadına yönelik şiddetin boyutunu göstermektedir:

“Bu siyah kadınların geri döndüklerinde yaşadıkları tanınma eksikliği, siyah gazilerin İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra genel olarak daha geniş Amerikan halkından gördükleri genel ilgisizliği ve hatta düşmanlığı simgeliyordu. Ancak siyah erkek meslektaşları gibi, bu kadınların yurtdışı deneyimleri onlara anavatanlarındaki eşitsizliklere karşı daha da sert mücadele etmeleri için ekstra motivasyon ve kararlılık sağladı.”

Başkan Biden 2022 yılında 6888. Tabur'a “Kongre Altın Madalyası” verilmesi için gerekli bir yasayı onaylar. Ancak hayatta kalan sadece altı kadın bu madalyayı alabilmiştir (Lewis, 2024) Değeri ve önemi geç anlaşılan, kıymeti sonradan bilinen bu durum adaleti kısmen de olsa sağlamış gibi görünmektedir.

5. 6888. Tabur'u Toplumsal Cinsiyet Eşitliği/Eşitsizliği Açısından Değerlendirmek

Toplumun temelini oluşturan kadın ve erkek biyolojik olarak birbirlerinden farklıdır. Toplum zamanla kadına ve erkeğe çeşitli görevler yüklemiştir. Bu görevler kadın ve erkeğin hem sosyal hem de kültürel yönüne değinmektedir.

Toplumsal cinsiyet Ann Oakley tarafından şu şekilde tanımlanmaktadır:

“Bir toplumda kadınlar ve erkekler için kültür, gelenekler, eğitim, din ve diğer kurumlar tarafından uygun görülen toplumsal roller ve sorumluluklar, davranışlar, konumlar, beklentiler, güç ve ayrıcalıklar, hak ve fırsatlardır.” (Oakley, 1972).

Toplumsal cinsiyet eşitliği/eşitsizliği kavramı ise kadının ve erkeğin toplumdaki eşitsiz konumları ile ilgilidir. Bunlar ücretli ya da ücretsiz çalışma, gelir, eğitim, sağlık vb. birçok alandaki farklılıklardan oluşmaktadır ve genelde farklılıklar kadınların aleyhinedir. (Ecevit, 2021, s. 25)

Toplumsal cinsiyet kadınlar ve erkekler arasında seçim yapmak açısından ele alındığında, liyakat bakımından eşitler arasından kadınları seçmek teoride ve uygulamada önemlidir (Verloo ve Lombardo, 2007, s. 21-49). Farklılık eşitliği ideolojisi kadınların eşitlik sağlanıncaya kadar farklı muamele görmesi düşüncesinden kaynaklanmaktadır.

Devletler, kadınların yeteneklerini geliştirebilmeleri, kariyerlerini devam ettirebilmeleri, katı toplumsal cinsiyet önyargılarının çizdiği sınırlar olmaksızın seçimler yapabilmeleri için gerekli şartları ve ortamları sağlamalıdır (Cusack ve Pusey, 2013, s. 11-12). Toplumsal cinsiyet eşitliği için tüm gerekli politikaların, süreçlerin işlenmesi devlet uygulamaları sayesinde olmaktadır.

Toplumsal cinsiyet eşitliği/eşitsizliği açısından 6888. Tabur’u değerlendirdiğimizde film başlı başına eşitsiz ve adil olmayan pek çok uygulamanın yansıtıldığı bir ayna görevi görmektedir. Zira film, birliğin lideri Adams’ın siyah askerlerin beyazlarla eşit olduğu, bu yönde gerekli olan saygıyı ve fırsatları siyah askerlerin de hak ettiğini kanıtlama sürecine odaklanmaktadır. Savaş sonrasında 6888. Tabur, 1946 yılında görevden alınmıştır. Yukarıda da değinildiği üzere Tabur’un ülkeye olan katkıları 2022 yılında “Kongre Altın Madalyası” verilmek suretiyle ödüllendirilmiştir. 2023 yılında ise Fort Lee üssüne, Charity Adams’ın adı verilmiştir. Filmin yönetmeni Tyler Perry, Tabur üyelerinden biri olan ve 2024 yılında hayatını kaybeden King’e filmi izlettiğinde, King Perry’ye “Dünyaya siyah kadının katkılarını hatırlattığınız için teşekkür ederim,” demiştir. (Yıldız, 2024, s. 2)

SONUÇ

İnsanlık tarihi boyunca özellikle yaşamın devamını sağlamada emek kavramı önemli bir yere sahiptir. Emek arzı ülke ekonomilerinin büyümesine katkı sağlamaktadır. 1950’li yıllardan itibaren dünya genelinde kadın emeğinin istihdamdaki yeri giderek artmıştır. Kadınlar hayatın hemen

her alanında etkin roller üstlenmeye başlamıştır. Kadın emeği konusu literatürde çeşitli şekillerde açıklanmaktadır. Bu emek türlerinden biri olan kadınların görünmeyen emeği, ataerkil yapının dayandığı temellerden birini oluşturmaktadır. Bu emek türü ayrımcılık ve ırkçılık özelinde incelendiğinde toplumsal cinsiyet dayalı eşitsizlikler kadınlar açısından daha bir eşitsiz hale bürünmektedir. Hal bu iken sinema gibi sektörlerde eril egemen bir yapının oluştuğu ve bu yapıyı yıkmamanın çok zor olduğu görülmektedir. Özellikle erkek yönetmenler kadınları kariyer, aşk ve evlilik üçgeninde sınırlandırma yoluna gitmişlerdir. 6888. Tabur filmi kadının toplumun yüklediği bu roller dışında da neler yapabileceğinin bir göstergesi olarak ortaya çıkmaktadır. Esasında kadınlar belki geç de olsa değeri anlaşılan önemli bir görev üstlenmiş olsalar da onlara beyaz erkek egemen bir kurum olan orduda verilen görev yine posta ayıklamak ve dağıtmak gibi geri bir görev gibi görünmektedir. Ancak savaş döneminde kadınlar daha fazla maddi gelire ihtiyaç duymaları veya eşlerinin çatışmada öldürülmüş olmaları gibi nedenlerle iş gücüne katılmışlardır. Kadınlar çelik işçileri, kereste işçileri, ofis çalışanları ve inşaat işçileri olarak istihdam edilirken savaş pilotu olmayan işlerde kadınlar tehlikeli koşullarda daha az ücret karşılığında uzun saatler çalıştırılmışlardır. Üstelik posta işlerine gereken önem verilmemiş ve erkeklerin yaptığı posta işi başarısız olduğundan bu imkansız gibi görünen görev sırf kadın ve siyah oldukları için ve başarısız olmaları temennisiyle yine erkekler tarafından kadınlara yüklenilmiştir. Bu açıdan değerlendirildiğinde kadın emeğinin gücünün değerinin anlaşılması önem arz etmektedir. Bütün bunların ötesinde 6888 Tabur filmi siyah kadınların sarf ettiği olağanüstü emeğin yarattığı mucizeleri gözler önüne sermektedir. Sinemada kadının da adının olduğunun en iyi kanıtı olduğu söylenebilir.

6888. Tabur Filmi ele alınan taburun kuruluş öyküsü ile başlar. İkinci Dünya Savaşı'ndaki çatışmalar ve yaşanan zorluklar nedeniyle askerlere gönderilen postalar durdurulmuştur. Depolar iletilmemiş, teslimatlar nedeniyle dolmuştur. Askerlerin aileleriyle iletişimleri bu nedenle kesilmiştir. Çözüm olarak sayısı bine yakın kadın askerin bulunduğu 6888. Tabur Kadın Kolordusu, neredeyse imkansız görünen postaları ayırarak sahiplerine ulaştırma göreviyle gönderilmiştir. Ancak sonunda kendilerine tanınan zamanın yarısı kadar bir sürede tamamlayarak üstün bir başarı sağlamışlardır. Ayrıca birçok renkli kadın ülkelere hizmet etmek için askere yazılmış olsa da, silahlı kuvvetlerde ayrımcılık devam etmiştir. Sadece basit yemek pişirme ve temizlik işlerine atanan birçok Afro Amerikalı asker hayal kırıklığına uğramıştır. Filmin birçok sahnesinde eşitsizlik, cinsiyet ve ırk ayrımcılığı vb. yoğun bir şekilde işlenmiş ve tüm gerçekliği ile olmasa da ortaya konulmuştur. Zira bir yandan Amerika'nın ayrımcılığı eleştirilirken

diğer yandan da kutsal bir ülke olarak yansıtılması filmin çelişkisi olmuştur. Filmde kadına yönelik şiddetin her türü görülebilmektedir. Genelde psikolojik şiddetin daha baskın olduğu filmde kadına hem cinsiyeti ve hem de ten rengi nedeniyle şiddet uygulanmaktadır. Özellikle beyaz askerlerin bu yöndeki baskıları oldukça fazladır. Film, siyah kadın askerlerin beyazlarla eşit olduğuna ve beyaz askerlere gösterilen saygıyı ve fırsatları siyah askerlerin de hak ettiğini kanıtlama sürecine odaklanmaktadır. Bu gerçek hikayeyi ortaya çıkaran kişiler bir dönem Amerikan Başkanı olan B.Obama ve eşi olmuştur. Hikayede adı geçen tüm asker kadınlara hak ettikleri itibar ve değer iade edilmiştir. 6888 Tabur adlı yaşanmış bir hikayeye dayanan bu filmin kadın emeğinin gücünün, ırkçılık ve ayrımcılık temelinde incelenmesi açısından toplumsal cinsiyet temelinde önemli bir örnek olduğu söylenebilir.

Kaynakça

- Amerika Gazetesi (2022). Mary McLeod Bethune'nin Sıra Dışı Hayatı! Mary McLeod Bethune Kimdir?
<https://www.amerikagazetesi.com/mary-mcleod-bethunenin-sira-disi-hayati-mary-mcleod-bethune-kimdir/> (25/02/20025).
- Birleşmiş Milletler (BM) (1965). "Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme."
<https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/08/03/IrkAyrımciligininOrtadanKaldirilmasinaDairSozlesme.pdf> (25/02/20025).
- Birleşmiş Milletler (BM) (1989). İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, İnsan Hakları Bilgi Kitapçığı, No. 18.
<https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/FactSheet-18rev.1en.pdf> (25/02/2025).
- Birleşmiş Milletler (BM) (1993). Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi.
<https://web.archive.org/web/20180804222717/http://www.undocuments.net/a48r104.htm> (26/02/2025)
- Bora, A. (2012). Toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık. Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar adlı kitap içinde, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Birimi, (der: Çayır, K. ve M. A. Ceyhan) www.secbir.org
https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/129534/mod_resource/content/0/Toplumsal%20cinsiyete%20dayal%C4%B1%20ayr%C4%B1mc%C4%B1%C4%B1k-Aksu%20Bora.pdf , (25/02/2025).
- CEDAW (1989). Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi.
<https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/08/03/Kadinlara-KarsiAyrımciliginOnlenmesiSozlesmesi.pdf> (25/02/2025)
- Crosbie, H. (2023). Sharon Stone says she was paid just \$500,000 for her role in 'Basic Instinct' while Michael Douglas earned \$14 million.
<https://www.businessinsider.com/sharon-stone-paid-less-michael-douglas-basic-instinct-2023-3>
- Cusacks, S. ve Pusey, L. (2013). CEDAW and the rights to non-discrimination and equality. Melbourne Journal of International Law, 14(1), 1-34.
- Delphy, C. (2008). *Baş düşman* (Çev. Ş. Ozansü). G. A. Savran ve N. T. Demiryontan Kadının Görünmeyen Emeği içinde (s.89-113). Yordam Kitap.
- Doğu Akdeniz Üniversitesi (2025). Toplumsal Cinsiyet ve Sinema: Önemli Noktalar

- <https://cws.emu.edu.tr/tr/PublishingImages/sbsb-203-secmeli-ders/TOPLUM-SAL%20C%C4%B0NS%C4%B0YET%20VE%20S%C4%B0NEMA notlar.pdf> (24/02/2025).
- Dünya (2015). Emmy Ödül gecesinde ırkçılığa dikkat çekildi.
<https://www.salom.com.tr/arsiv/haber/96519/emmy-odul-gecesinde-irkciliga-dikkat-cekildi>
- Early, C. A. (1989). *One woman's army : a black officer remembers the WAC*(women army corp).Texas University Press.
<https://books.google.com.fj/books?id=8NzUzMhwusC&printsec=frontcover#v=onepage&q&cf=false> (26/02/2025).
- Ecevit, Y. (2021). Türkiye’de Katılımcı Demokrasinin Güçlendirilmesi: Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi, Faz II, Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Temel Kavramları,
<https://ceidizler.ceid.org.tr/dosya/toplumsal-cinsiyet-esitliginin-temel-kavramlaripdf.pdf> (26/02/2025).
- Eşit Haklar İçin İzleme Derneği. (2016). *Irak veya etnik köken ayrımcılığı haklarımızı bilin*.
<https://www.esithaklar.org/wp-content/uploads/2016/02/BrosurTR.pdf>, (26/02/2025).
- Gardiner, J. (2011). *Bakım emeği. Ücretli-ücretsiz emek kuskacında kadın*. Sosyalist Feminist Kolektif adlı kitap içinde (s.57-70). Feminist Politika Dergisi, Özel Sayı. Kadın Emeği Konferansı.
- Göregenli, M. (2012). *Temel kavramlar: önyargı, kalıp yargı ve ayrımcılık*. K. Çayır ve M. A.
- Ceyhan, “Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar” adlı kitap içinde (s. 17-28). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Haug, F. (2015). *Feminizmdeki marx* (Çev. F. Hülagü). S. Mojab, Marksizm ve Feminizm içinde (s.100-130). İstanbul, Yordam Kitap.
- Hochschild, A.R. (1983). *The Managed Hearth: Commercialization of Human Feeling*. University of California Press: Berkeley.
- Kergoat, D. (2004). *Cinsiyete dayalı işbölümü ve toplumsal cinsiyet ilişkileri* (Çev. G. Acar-Savran). H. Hirata, F. Laborie ve diğerleri, *Eleştirel Feminizm Sözlüğü* içinde (s.94-105). Kanat Kitap.
- Kablan, N. (2024). 6888. Tabur / The Six Triple.
<https://ortakoltuk.com/film-elestirileri/6888-tabur> (25/02/2025).
- Kadın Dayanışma Vakfı (2018). Kadına Yönelik Şiddet Nedir?
<https://www.kadindayanismavakfi.org.tr/wp-content/uploads/2021/06/2018-Kadina-Yonelik-Siddet-Nedir-2018.pdf>

Kadın Direnişi (2024). Demet Değil Mehmet Olsaydım İşim Daha Kolay Olacaktı.

<https://esitlikadaletkadin.org/demet-degil-mehmet-olsaydim-isim-daha-kolay-olacakti/>

Deniz, E. (2023). Film Sektöründe Getirisi Yüksek Alanlar Erkeklerin Egemenliğinde.

<https://www.kadinisci.org/film-sektorunde-getirisi-yuksek-alanlar-erkeklerin-egemenliginde/>

Kayhan, A. (2021). Me Too Hareketi. https://feministbellek.org/metoohareketi/#_ftn17

Lewis, P. (2024). 6888th Postal Battalion Delivered High Spirits to Weary WWII Troops, National Archives News.

<https://www.archives.gov/news/articles/six-triple-eight> (26/02/2025)

Mastracci, S.H., Newman, A.M ve Guy, M.E. (2006). Appraising Emotion Work Determining

Whether Emotional Labor Is Valued In Government Jobs. American Review Of Public Administration, 36(2), 123-138.

Mor Çatı Vakfı (2025). <https://morcati.org.tr/kadina-yonelik-siddet-nedir/> (26/02/2025)

Netflix (2024). 6888. Tabur.

<https://www.netflix.com/tr/title/81590591> (26/02/2025)

Oakley, A. (1972). *Sex, gender, and society*. Harper and Row, 1972 - 220 sayfa

Öztürk, S. R (2000). *Feminist film politikası: mürebbiye örneği*, Kültür ve İletişim Dergisi, 3, 51-70.

Öztürk, S.R. (2013). Türkiye Sinema Literatüründen Kadınlara Bakmak <https://kasaum.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/34/2013/02/S.-Ruken-Ozturk-Turkiye-Sinema-Literaturunden-Kadinlara-Bakmak.pdf> (24/02/2025)

Ryan, M. ve Kellner, D. (1997). *Politik kamera çağdaş hollywood sinemasının ideolojisi ve politikası*, Çev. Elif Özsayar, Ayrıntı Yayınevi.

Savran, G. A. ve Demiryontan, N. T. (2016). *Kadının görünmeyen emeği: Mad-deci Bir Feminizmin Üzerine*, ISBN-978-9944-122-52-8, Üçüncü Basım, Yordam Yayınları.

Tennant, A. (2024). Zorlukların Üstesinden Gelmek: 6888. Taburun Gerçek Hikayesi. 13.Aralık 2024

<https://www.familysearch.org/en/blog/6888-battalion>, (25/02/2025).

UN (United States)Holocaust Memorial Museum (2025). Nazi Döneminin Kurbanları: Nazi Irkçı İdeolojisi. Holokost.

<https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/article/victims-of-the-nazi-era-nazi-racial-ideology>

Verloo, M. ve Lombardo, E. (2007). Contested Gender Equality and Policy Variety in

Europe: Introducing a Critical Frame Analysis Approach. içinde Ed. M. Verloo, Multiple Meanings of Gender Equality: A Critical Frame Analysis of Gender Policies in Europe (s. 21-49). Central European University Press.

Yıldız, B. (2024). 6888. Tabur Filmi Gerçek Hikayesi.

<https://www.sonmuhur.com/6888-tabur-filmi-gercek-hikayesi> (26/02/2025)

